

In opdracht van het kabinet van
Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

i.s.m. de Vlaamse overheid
Vlaamse Landmaatschappij

Handleiding modelproject 'Loket Onderhoud Buitengebied'

(in toepassing van het Vlaamse Regeerakkoord, de Beleidsnota 2009-2014
van Vlaams minister-president Kris Peeters)

Deze handleiding kan gebruikt worden als inspiratie voor potentiële promotoren bij het indienen van een projectfiche bij cofinancieringskanalen. Deze tekst kan ook gebruikt worden als basis voor het verlenen van advies door de aan de gekozen cofinanciering gekoppelde beslissingsorganen. De procedure van de gekozen cofinanciering blijft gelden. Elke cofinanciering kent zijn eigen beoordelingscriteria en prioriteiten.

1. AANLEIDING

De aandacht voor het landschap en natuur in het plattelandsbeleid is essentieel omdat het een basis vormt voor een goede omgevingskwaliteit, een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en een kans op nabije ontspanning.

In 2006 wordt de toenemende vraag naar recreatieve ontsluiting en landschappelijke opwaardering van het platteland op de agenda van het **Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO)** gezet. Naast de aanlegkosten is er ook de kost van onderhoud van landschappelijke infrastructuur. In het kader van dit modelproject wordt de term 'landschappelijke infrastructuur' omschreven d.m.v. drie begrippen:

- kleine landschapselementen (KLE): Dit zijn houtkanten, hagen, poelen, boomgaarden, alleenstaande bomen, markante bomengroepen, bomenrijen, onverharde veld-, bos- en kerkenpaden, berm (minstens langs fiets- en wandelpaden), tumuli, etc.
- klein historisch erfgoed (KHE): Dit zijn kleine elementen en constructies, geïsoleerd of deel uitmakende van een geheel, die van belang zijn voor de kwaliteit van de leefomgeving, een volkskundige, historische of esthetische waarde hebben, als referentie dienen voor de bevolking van een buurt of wijk, of bijdragen tot het gevoel van een plaatselijke bevolking tot een bepaalde plek te behoren, zoals: fontein, kiosken, pompen, putten, kruisen, calvaries, veldkapellen, standbeelden, wegwijzers, schandpalen, grenspalen, mijlpalen, lantaarnpalen, uurwerken, klokkenspelen, zonnewijzers, hekkens, omheiningmuren, luifels, graven, herkenningstekens van merkwaardige gebeurtenissen uit het verleden, balies, straatmeubilair, waterkunstwerkjes, bakhuizen, houtskeletbouw, koetshuizen, oranjerieën, priëlen, ijskelders.
- recreatieve randinfrastructuur (RRI): Dit zijn alle randinfrastructuren die de leesbaarheid en de beleefbaarheid van het landschap ondersteunen of versterken zoals picknickplaatsen, rustbanken, fiets-, ruit- en wandelpaden, uitkijpunten of -torens, informatiepanelen langs fietspaden en wandelpaden, wegwijzers van fiets- en wandelpaden, zogenaamde leerpaden. Het is geen sportinfrastructuur zoals voetbalvelden, tennisvelden, etc.

Reguliere onderhoudswerken zijn de gangbare, cyclisch of regelmatig terugkerende werken die nodig zijn om een object, behorende tot de landschappelijke infrastructuur, in goede staat te bewaren of zich te laten ontwikkelen zodat het voldoet aan de (gebruiks)functies waarvoor het is bedoeld. Voorbeelden zijn het jaarlijks of tweejaarlijks snoeien van hagen, het cyclisch knotten van bomen en houtkanten (b.v. om de 5, 7 of 10 jaar), de regelmatige onderhoudscontrole en werken aan picknickplaatsen, de controle en het onderhoud van wegwijzers voor wandelingen, het maaien van berm of wandelpaden volgens bepaalde cycli geënt op een bepaalde doelstelling of gebruik, etc.

De projecten richten zich in eerste instantie op het regulier onderhoud op openbaar domein (afdwingende aanbevelingen gericht op overheden) en in tweede instantie op het regulier onderhoud op privaat domein (stimulerende aanbevelingen gericht naar particulieren).

Het regulier onderhoud van landschappelijke infrastructuur wordt verder in deze handleiding afgekort tot 'onderhoud'.

Lijnvormige infrastructuren kunnen in beheer van verschillende instanties zijn, waarbij het vaak onduidelijk is wie de coördinatie voor dit beheer moet doen. De toenemende vraag naar recreatieve ontsluiting en landschappelijke opwaardering van het platteland kan maar worden beantwoord als er tegelijkertijd wordt gesleuteld aan een efficiënt, betaalbaar en goed

gecoördineerd beheer van deze landschappelijke infrastructuur. Een gebiedsdekkend¹ instrumentarium voor alle aspecten van landschapsonderhoud ontbreekt vandaag.

Er wordt een IPO themagroep opgericht met verschillende ervaringsdeskundigen onder voorzitterschap van Lambert Schoenmaekers. De themagroep stelt de problematiek scherper en VLM voert in 2007 een representatieve enquête uit. Het studierapport wordt gecommuniceerd in 2008 en in de vorm van een publicatie² verspreid. Belangrijkste conclusies zijn: de uitvoering van het onderhoud gebeurt versnipperd door verschillende instanties; de opname en realisatie van het onderhoud gebeurt ten dele gebiedsdekkend binnen het eigen werkingsgebied, en verre van gebiedsdekkend daarbuiten; daar waar het onderhoud gebeurt, gebeurt het matig tot behoorlijk efficiënt met veel vormen van samenwerking; er zijn territoriale verschillen inzake de uitvoering en de regie van onderhoud; er is duidelijk vraag naar een betere regie, meer coördinatie en visie en financiële middelen ter uitvoering van het onderhoud. De bevoegdheden inzake landschapsbeheer en de juridisch vastgestelde verantwoordelijkheden zijn niet eenduidig toe te wijzen aan één beherende instantie. Er is nood aan een gebiedsdekkend instrument waarmee het beheer op het terrein ten gevolge van de bestemmings- en inrichtingsplannen kan nageleefd worden.

De **beleidsbrief 2008** 'Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid van minister-president Kris Peeters stelt dat de studie de basis vormt voor de themagroep voor een beleidsaanbevelingnota. De nota omschrijft de faciliterende rol die Vlaanderen kan opnemen door het financieren van een instrument 'Loket Onderhoud Buitengebied (LOB)'. De nota wordt vastgesteld door het bestuurlijk overleg van het IPO en bekend gemaakt aan de Vlaamse Regering. Als Vlaanderen het beheer van haar landschappelijke infrastructuur op een efficiënte en effectieve wijze wil organiseren, kan dit gebeuren via een instrument op bovengemeentelijk niveau dat zoveel mogelijk ingebed wordt in bestaande samenwerkingsverbanden.

De **beleidsnota 2009-2014** van minister-president Peeters stelt dat de mogelijkheid wordt onderzocht om de beleidsaanbevelingen geformuleerd door de themagroep, toe te passen in een pilootproject. VLM krijgt de opdracht een modelproject uit te schrijven waar lokale actoren zich op kunnen baseren bij het schrijven van projectfiches bij verschillende financieringskanalen.

---

¹ Met gebiedsdekkend wordt het volledige buitengebied bedoeld (binnen het werkingsgebied van het LOB) of de contramal van de kleinstedelijke gebieden, zoals afgebakend in de ruimtelijke structuurplanning.

Stand van zaken: <http://www2.vlaanderen.be/ruimtelijk/planningsprocessen>

² Studie: beperkte enquête en diagnose van de stand van zaken van de uitvoering en de regie van het regulier onderhoud van landschappelijke en recreatieve infrastructuur' (zie ook www.ipo-online.be).

2. DOEL

Het doel van een Loket Onderhoud Buitengebied is een betere afstemming tussen beleid en praktijk.

Het modelproject **stimuleert** lokale besturen voor een effectievere en vlottere vertaling van de beleidsvisies van bestaande beleidsplannen naar een concrete uitvoering van het onderhoud op het terrein.

De doelstellingen van het modelproject zijn:

- Meer zekerheid bieden aan het voortbestaan van landschapsinfrastructuren;
- Komen tot een gebiedsdekkend en efficiënt regulier landschapsonderhoud;
- Vergroten van het maatschappelijk draagvlak rond landschapsonderhoud;
- Stimuleren van de lokale bevolking rond landschapsonderhoud.

Deze doelstellingen worden bereikt door het oprichten van een zogenaamd 'Loket Onderhoud Buitengebied' (LOB). Dat instrument is op te vatten als een territoriaal loket, één bovengemeentelijk³ adres of knooppunt, waar het regulier landschapsonderhoud gebiedsdekkend wordt georganiseerd binnen zijn werkingsgebied. Het is aan de regio in kwestie om te bepalen of er nood is aan een LOB.

---

³ In deze handleiding bedoeld als gemeentegrens-overschrijdend.

3. Rol

Het LOB speelt een rol als **organisator** van het onderhoud door middel van het regisseren, coördineren en dispatchen van de onderhoudswerken. Een goede organisatie verhoogt de efficiëntie van de uitgevoerde werken. De hiaten in het onderhoud worden ingevuld.

De sterkte van het LOB is het opsporen van knelpunten inzake landschapsonderhoud, het zoeken naar de meest geschikte uitvoerder voor bepaalde werkzaamheden en zowel de uitvoerder als eigenaar sensibiliseren. De ingeschakelde uitvoerders kunnen zowel private als publieke actoren zijn zoals landbouwers (Agro-aanneming), sociaal economie bedrijven, aannemers, gemeentelijke groendiensten, particulieren, etc. Eventueel zal elke taak – lees verder – aan een andere uitvoerder toegewezen worden en opgevolgd worden. Er moet opgelet worden voor favoritisme waarbij specifieke uitvoerders worden tegen gehouden.

Maatwerk en efficiëntie staan centraal. Het LOB maakt een balans op en weegt de arbeidsintensiviteit van bepaalde werken af tegen het vooropgestelde landschappelijk resultaat. Grootschaligheid wordt daarbij niet ontmoedigd en betekent zo veel mogelijk gestandaardiseerd onderhoud. Dit maakt het mogelijk om grote machines, met hoger rendement, in te zetten.

Er wordt voldoende afgestemd tussen de uitvoerders onderling zodat de werken complementair gebeuren. Het LOB beslist over de locatie waar de uitvoerder wordt ingeschakeld. Het LOB ziet erop toe dat niet alleen landschappelijke hoeken en kanten onderhouden worden maar ook de landschappelijke infrastructuur te midden grote landschappelijke oppervlakten.

Uitvoerders en eigenaars worden aangespoord de onderhoudswerken op elkaar af te stemmen.

4. TAKEN

Het LOB dienst minstens volgende taken op te nemen:

- het waarnemen van de noodzaak van landschapsonderhoud;
- het opsporen van lacunes in het bestaande landschapsonderhoud;
- het stimuleren van de partners;
- het sensibiliseren van de lokale bevolking;
- het initiëren en/of organiseren van vorming;
- het verstrekken van informatie en advies;
- het opvolgen van de resultaten;
- het automatiseren van de aansturing (werkplanning).

Opmerking. Deze taken mogen niet overlappen met de taakstellingen van de landschapsanimatoren⁴, zoals ondersteund door de Afdeling Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed. Dit moet duidelijk gesteld worden door de promotor bij het invullen van de fiche. Het is evident dat dubbele financiering niet kan.

> Het waarnemen van de noodzaak van landschapsonderhoud

Het LOB bekijkt aandachtig welk onderhoud waar en wanneer nodig is. Dit waarnemen zorgt voor de kwaliteitsbewaking want het is een basisvereiste voor een kwalitatief regulier onderhoud. Waarnemen gebeurt in samenspraak met de (publieke of private) eigenaars.

Het is een prioritaire taak van het LOB om een overzicht te krijgen van de aanwezige actoren en de te beheren landschapsinfrastructuur. Het LOB kent alle uitvoerders van technische onderhoudswerken binnen zijn werkingsgebied en doet beroep op hen bij de uitvoering van zijn taken.

De promotor toont dit aan door een **actorenanalyse**. De actorenanalyse geeft een antwoord op de vragen wie binnen het werkingsgebied van het LOB landschapsonderhoud uitvoert, welke werken dat zijn, in wiens opdracht de werken gebeuren en met welke financiële middelen dat gebeurt (bron). Als BIJLAGE wordt een voorbeeld aangeboden ter inspiratie.

> Het opsporen van lacunes in het bestaande landschapsonderhoud

Het LOB zorgt ervoor dat het onderhoud meer gebiedsdekkend en minder versnipperd gebeurt en pakt aanwezige lacunes aan. Het LOB zorgt voor een overkoepeling van dat deel van het werkingsgebied waar weinig tot zeer weinig rond onderhoud gebeurt.

---

⁴ Landschapsanimatoren zijn gekoppeld aan achterstallig onderhoud, het personeel van het LOB aan regulier onderhoud. Dat is het voornaamste onderscheid tussen beiden.

De taakstelling van een landschaps animator zoals vermeld in de resultaatverbintenis in het kader van de subsidie aan de erkende regionale landschappen voor activiteiten inzake landschapszorg vermeldt:

- opmaak van een jaarlijkse afsprakennota;
- prospectie, vertaling en promotie voor een betere benutting van het bestaande instrumentarium;
- begeleiding van de werken van de landschapsteams;
- educatie en sensibilisatie;
- netwerkvorming voor lokale actoren landschapszorg;
- documentatie en informatie.

De erkende regionale landschappen hebben elk een landschaps animator in dienst, die mensen kan stimuleren en motiveren om mee te werken aan projecten rond landschapszorg. Zij hebben de mogelijkheden om projecten rond landschapszorg te stimuleren en te begeleiden, zowel op planmatig als financieel vlak. De landschaps animator benadert echter de mensen op het terrein. Het LOB communiceert anders dan een landschaps animator en gaat niet zelf op het terrein.

Daarnaast werken landschapsteams in opdracht van de Regionale Landschappen. Zij zijn specifiek uitgerust voor het beheer en herstel van die typische kleine landschapselementen.

> Het stimuleren van de partners

De werking van het LOB is vraag gestuurd en vraag stimulerend. Het LOB reageert op vragen inzake onderhoud maar zet actoren ook aan tot onderhoud⁵. Het LOB moedigt de verschillende partners aan en motiveert hen om het onderhoud op te nemen. De voortgang van de werken worden gedurende de bestaansperiode van het LOB gegarandeerd.

Een voorbeeld is het opzoeken en benaderen van eigenaars van klein historisch erfgoed, hen te bevragen over het gebrek aan regulier onderhoud en de meerwaarde van kwalitatief landschapsonderhoud.

Het LOB verwijst eigenaars naar bestaande subsidies. Het LOB zorgt ervoor dat subsidies efficiënt worden benut en vervult een hefboomfunctie door de betrokkenen te wijzen op deze middelen én door hen de kennis door te geven hoe deze werken best worden uitgevoerd (zie verder bij 'vorming' en 'adviseren'). Het LOB zoekt naar alternatieve financieringsbronnen.

> Het sensibiliseren van de lokale bevolking

Regulier onderhoud vereist overtuigingskracht. Als de lokale bevolking nood heeft aan sensibilisatie, zorgt het LOB voor een oplossing. Deze nood hangt af van de motivatie en de betrokkenheid van de lokale bevolking en hun lokaal bestuur.

Het LOB onderneemt positief stimulerende of sensibiliserende acties zoals promoties, campagnes, etc. Het LOB wijst eigenaars binnen zijn werkingsgebied op achterstallig onderhoud en overtuigt hen om acties te ondernemen en initiatieven op te starten inzake regulier onderhoud.

Door de bevolking bewust te maken over de maatschappelijke meerwaarde van een kwalitatief onderhouden landschap, door deze aspecten te belichten en onder de aandacht te brengen, wordt het maatschappelijke draagvlak vergroot. De investering in landschapsonderhoud leidt tot meer waardering van het landschap door zowel bewoners als bezoekers van de regio.

Als het LOB zowel sensibiliseert en zorgt dat de uitvoering van het onderhoud kwaliteitsvol en gebiedsdekkend wordt opgenomen, ontstaat een opwaartse spiraal.

> Het initiëren en/of organiseren van vorming

Vorming vergroot het maatschappelijk draagvlak voor regulier onderhoud. Als de lokale bevolking of de lokale besturen een betere informatieverlening wensen en nood hebben aan vorming, kan het LOB vorming initiëren en/of organiseren.

In het bijzonder voor klein historisch erfgoed lijkt materiaal- en vakkennis zeldzaam geworden in de huidige samenleving maar blijft deze kennis noodzakelijk voor het regulier onderhoud. Ook de bestaande code voor goede natuurpraktijk is onvoldoende bekend bij uitvoerders.

Het LOB kan educatieve initiatieven initiëren. Het LOB beroept zich op bestaande onderwijsinstellingen en vormingscircuits van partners op het terrein. Voorbeelden zijn centra voor natuur- en milieueducatie, landbouworganisaties, natuurverenigingen, erfgoedorganisaties, etc.

---

⁵ Ook bedrijfsplanners kunnen ingeschakeld worden bij de bekendmaking van het LOB en het meer kenbaar maken van het instrument. Een bedrijfsplanner sluit in de eerste plaats beheerovereenkomsten af. Een bedrijfsplanner zal geen deel uitmaken van de organisatie van het LOB maar kan wel tijdens terreinbezoeken het LOB helpen promoten. Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan.

Het LOB benut de aanwezige kennis en expertise in het lokale en Vlaamse buitengebied en zet deze om in een vormingsaanbod. Door de organisatie van vormingsmomenten wordt de kennis en expertise verspreid over alle uitvoerders op bovengemeentelijk niveau.

> **Het verstrekken van informatie en advies**

Het LOB zorgt voor de verspreiding van informatie en advies over regulier onderhoud en heeft een doorverwijsfunctie naar experts.

Het LOB brengt de betrokkenen samen en komt tot een efficiënte en effectieve realisatie van het landschapsonderhoud. Het LOB bekijkt welke uitvoerders interesse tonen om de onderhoudswerken uit te voeren en communiceert dit naar de eigenaar van de landschapsinfrastructuur. De nodige contacten worden gelegd. Het creëren van een bovengemeentelijk netwerk van eigenaars en uitvoerders is een constant proces.

Het LOB zorgt dat de actoren begeleid worden bij het zoeken naar informatie; b.v. over reglementering en financiële middelen, bij technische problemen, bij het begrijpen van de wetgeving, etc.

Het LOB kan pro-actief adviseren omtrent een duurzame onderhoudsvriendelijke aanleg van geplande landschapsinfrastructuur of het regulier onderhoud na inrichtingswerken. Het LOB kan, in het kader van gepland onderhoud, kostenramingen uitvoeren op vraag, of lokale experts aantrekken die over technische kennis beschikken, omwille van het vereiste technisch advies bij de uitvoering van onderhoudswerken.

> **Het opvolgen van de resultaten**

Het LOB zorgt voor een systematisch goede opvolging en monitoring van het onderhoud. Er wordt een gebiedsgericht dossier opgemaakt en een intern opvolgingssysteem uitgewerkt. Het opvolgingssysteem wordt uitgewerkt door het LOB en moet minimaal toelaten dat regelmatig contact met de uitvoerders van het onderhoud wordt voorzien, om ten gepaste tijde nuttige informatie door te spelen of de stand van zaken na te gaan.

> **Het automatiseren van de aansturing**

Het LOB zorgt voor een kwalitatieve aansturing en planning van het onderhoud door het opzetten van een zorgsysteem. De opgespoorde lacunes worden weggewerkt.

Momenteel doet de uitvoerder vaak een beroep op de beheerplannen die de gemeente in het verleden opmaakte in het kader van b.v. het GNOP⁶. De uitvoer van deze plannen is immers gespreid over een lange termijn.

Het LOB baseert zich op de bestaande werkplanning op gemeentelijk, bovengemeentelijk, provinciaal of Vlaams niveau. Het LOB gaat verder dan deze standaardinformatie en ontwikkelt een gedigitaliseerde en gestandaardiseerde werkplanning. Deze planning, opgesteld door alle LOB partners, impliceert dat in samenspraak met de betrokken (publieke of private) eigenaars jaarlijks een **landschapszorgplan** wordt opgemaakt.

Het landschapszorgplan vermeldt welke werken zich opdringen, voor welke landschapsinfrastructuur, hoeveel die werken kosten en welke partner deze werken zal uitvoeren binnen een bepaalde arbeidstijd (werkvolume).

---

⁶ Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan.

Gedetailleerd kaartmateriaal is geen verplichting. Het plan maakt duidelijk hoe het LOB de vermelde landschapsinfrastructuren georganiseerd zal laten onderhouden.

De aard van de werken of de verdeelsleutel tussen de verschillende te onderhouden landschapsinfrastructuren⁷, wijst zichzelf uit en wordt hoofdzakelijk bepaald door de noden van de gemeenten.

Het is niet de bedoeling om een totaal landschapsplan op te maken voor elke gemeente. Het is de bedoeling om die gebieden waar vandaag geen of onvoldoende landschapsonderhoud gebeurt prioritair aan te pakken. De betrokkenen kunnen hiervoor structureel overleg voorzien zonder dat dit gepaard gaat met bijkomende planlasten.

---

⁷ Kleine landschapselementen, klein historisch erfgoed, recreatieve randinfrastructuur zoals eerder omschreven.

5. ORGANISATIE

Hier kan u lezen wie in aanmerking komt voor het organiseren of instellen van een LOB en op welke manier het LOB opgebouwd wordt als een georganiseerd lichaam. Dit is sterk afhankelijk van het voorgestelde werkingsgebied.

Er wordt gestreefd naar een gebiedsdekkende invulling van een meer complementair en efficiënt landschapsonderhoud. Cruciaal is de mobilisatie van de lokale overheden om zich te engageren en samen te werken rond regulier onderhoud.

Het LOB wordt gecoördineerd door een promotor en de vermelde taken worden uitgevoerd in samenwerking met partners. Dit wordt hieronder verduidelijkt.

> Promotor

Voor elk project wordt een projectpromotor aangeduid. Deze projectpromotor is:

- een **intergemeentelijk samenwerkingsverband** of een lokaal openbaar bestuur of een vereniging zonder winstoogmerk (b.v. een regionaal landschap) die een samenwerkingsverband afsluit;
- de verplichte hoofdindieners van het project (trekker);
- de begeleider en coördinator van het project in alle fasen.

Het LOB is geen hiërarchisch centraliserend instrument. Het onderhoud wordt gemeentegrensoverschrijdend georganiseerd maar het regulier onderhoud dat reeds wordt gerealiseerd door openbare besturen wordt in geen geval overgenomen. Het instrument is vooral gericht op het bieden van kansen voor openbare besturen. Zij kunnen de coördinatie van het regulier onderhoud vrijwillig delegeren naar het LOB en blijven financieel verantwoordelijk. De organisatie maakt hierover duidelijke afspraken.

Het personeel dat als promotor het LOB coördineert, voert **zelf geen onderhoudswerken** uit binnen het werkingsgebied van het LOB⁸, maar zoekt naar de meest geschikte uitvoerder.

> Partners

Samenwerking met lokale partners staat voorop. Partners vormen samen met de promotor het LOB en helpen de promotor met het uitvoeren van het takenpakket.

Lokale besturen en organisaties hebben een sterke voeling met wat er lokaal leeft aan verzoeken en potenties. Deze aanpak zorgt ook voor een opwaartse spiraal en heeft een positief effect op het maatschappelijke en politiek draagvlak en genereert een economische meerwaarde. Het is wenselijk dat alle opdrachtgevers van landschapsonderhoud, actief binnen het werkingsgebied, samen in het LOB participeren.

Belangrijke **criteria** voor een partner zijn de kennis en expertise inzake:

- de huidige werking rond herstel, inrichting en onderhoud van landschapsinfrastructuren binnen het voorgestelde werkingsgebied: b.v. kennis van de opdracht, terreinkennis, kennis inzake landschapskwaliteit en open ruimte, ervaring omtrent samenwerking met bedrijfsplanners, milieuarbeiders, groenjobs, MiNa werkers, etc.;
- de groepering van actoren binnen het voorgestelde werkingsgebied: lokale partners en besturen, organisatiestructuren, bestuurskaders, contacten met lokaal draagvlak, multisectorale en interbestuurlijke benadering, etc.

---

⁸ Dit mag niet te strikt worden geïnterpreteerd. Een lokaal bestuur dat deelneemt als promotor, kan natuurlijk wel op sommige plaatsen onderhoudswerken blijven uitvoeren door b.v. haar groendienst.

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande samenwerkingsverbanden. De dynamiek van deze structuren biedt belangrijke kansen en mag niet ondergraven worden. Daar waar multisectorale en interbestuurlijke samenwerkingsverbanden vandaag efficiënt werken, worden deze best voorgesteld als LOB. De loketfunctie wordt geïntegreerd in deze bestaande samenwerkingsverbanden.

Ook nieuwe samenwerkingsverbanden kunnen opgericht worden als LOB door middel van de bestaande wettelijke kaders. In het kader van 'goed besturen' dient gezegd dat het efficiënter is om gebruik te maken van bestaande samenwerkingsverbanden die goed werken, in plaats van nieuwe samenwerkingsverbanden naast de bestaande te creëren.

Mogelijke partners betreffen intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, lokale openbare besturen, verenigingen zonder winstoogmerk, regionale landschappen⁹, MiNa-werkers, bosgroepen, natuurorganisaties, sociaal economie-initiatieven, agrobeheersgroepen¹⁰, plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen, polderbesturen, wateringeng, actoren rond erfgoed, etc.

Publiek-private samenwerkingsverbanden zijn mogelijk.

In ieder geval ondertekenen alle partners een **samenwerkingsakkoord**. Dit is een formeel besluit van het bestaande of nieuwe samenwerkingsverband of een besluit van de raad van bestuur (vereniging zonder winstoogmerk).

> Herkenbaarheid

Het LOB denkt goed na hoe het zichtbaar of herkenbaar zal zijn. Die herkenbaarheid moet niet specifiek zijn en kan geïntegreerd worden in de bredere organisatie van de promotor of het LOB, mits die op zich al een herkenbaarheid hebben waar 'onderhoud van landschappelijke infrastructuur' als van nature kan aan toegevoegd worden qua herkenbaarheid voor het grote publiek.

---

⁹ Het strak gescheiden houden van het LOB met het werk dat een regionaal landschap in dezelfde streek doet, is niet gewenst. Dan dreigt een parallel circuit te ontstaan. Afstemming met het regionaal landschap in de streek is belangrijk, ook als deze organisatie niet deelneemt aan het LOB. Indien een gemeente deelneemt aan het LOB en tevens deel uitmaakt van een regionaal landschap, én dat regionaal landschap neemt niet deel aan het LOB, is afstemming tussen beiden gewenst. Indien dit het geval is, gebeurt deze afstemming vanaf het opmaken van de projectfiche en wordt het vermeld bij de formele afspraken in de samenwerkingsovereenkomst (zie verder).

¹⁰ Ook de landbouwsector is beheerder van het landschap en natuur. Hen betrekken als partner betekent ook waken over de leefbaarheid en rechtszekerheid van de bedrijven, de familiale landbouwbedrijven in het bijzonder. Initiatieven als ECO² dienen gekend te zijn door de promotor en worden neutraal betrokken bij het organiseren van het landschapsonderhoud.

6. PROCEDURE

Hier kan u lezen welke procedure het LOB wenselijk doorloopt gedurende de projectperiode. Deze elementen kunnen ingepast worden in de procedure die eigen is aan het gekozen cofinancieringskanaal. De procedure van het gekozen financieringskanaal blijft gelden.

A. Projectbeschrijving

> Projectnaam

Geef de naam van het project: LOB "naam gebied". Deze benaming zal steeds gebruikt worden in de dossiers, de briefwisseling en de publicaties in verband met het project.

> Werkingsgebied

Het werkingsgebied is afhankelijk van de voorwaarden van het gekozen cofinancieringskanaal.

> Inhoudelijke omschrijving

Het projectvoorstel baseert zich op de handleiding. De handleiding kan vertaald worden naar een streekgebonden projectvoorstel.

> Toepassingstermijn

De subsidie van dit project is toepasbaar maximaal twee jaar na de officiële start van het project.

De promotor ontvangt personeelsmiddelen waarmee de eerste twee 'voorbereidende' werkjaren kan gewerkt worden. Het is de bedoeling dat tijdens die eerste twee jaren tijd wordt geïnvesteerd om te starten als LOB en dat minstens het voorgestelde takenpakket wordt uitgevoerd. Deze start vereist een actorenanalyse, een inventarisatie van gebieden in de deelnemende gemeenten waar vandaag geen of onvoldoende landschapsonderhoud gebeurt. Ook wordt de eigenlijke werking van het LOB voorbereid, prospecteert de promotor binnen het werkingsgebied naar mogelijkheden en wordt de samenwerking en de communicatie tussen de verschillende partners gestructureerd. Dit alles resulteert in de opmaak van een kwalitatief en objectief landschapszorgplan (zie eerder bij 'taken') dat gebruikt wordt als een operationeel werkplan.

> Samenwerking

Het project gaat pas van start na de officiële bekendmaking van de goedkeuring van de projectaanvraag, waar de samenwerkingsovereenkomst een deel van is. Een nieuwe samenwerkingsovereenkomst wordt ondertekend door de promotor en de partners en toegevoegd worden aan de fiche vooraleer deze door de beheerdienst ontvankelijk kan worden verklaard. Een besluit van de Raad van Bestuur van een bestaand samenwerkingsverband volstaat ook. Copromotorschap kan niet.

De overeenkomst bevat minstens volgende elementen:

- vertegenwoordiging van de betrokken actoren;
- de periode van samenwerking;
- het werkingsgebied;
- het aangeworven personeel;
- duidelijk onderscheid tussen promotor en partner;
- de toegewezen taken voor elke partner;
- formele afspraken omtrent de samenwerking.

> Vergunningen

Of het project van start kan gaan zonder vergunningen (b.v. stedenbouwkundige vergunning, milieuvergunning) is afhankelijk van de procedure van het gekozen cofinancieringskanaal. Vaak zijn deze verplicht aanwezig bij indiening van de fiche.

Er kan worden gevraagd aan te tonen welke stappen er dientengevolge reeds ondernomen werden of zullen ondernomen worden en aan te geven binnen welke periode verwacht wordt te zullen beschikken over de nodige vergunningen.

B. Beoordelingscriteria

De promotor verduidelijkt hoe en door wie de taken (zie eerder) worden opgenomen.

C. Financiering

De bepalingen omtrent financiering (subsidiabele kosten, financieringsplan, kostenposten, andere cofinanciering, etc.) moeten overeenkomen met de richtlijnennota van de beheersdienst (conform de geldige regelgeving).

Het is aan de promotor om in het projectvoorstel aan te geven hoeveel personeelsmiddelen er nodig zijn voor de uitvoering van het voorgestelde project (aantal VTE). Dit hangt sterk af van de grootte van het werkingsgebied en het aantal partners. Het is aan de bevoegde organen van het gekozen cofinancieringskanaal om dit naar haalbaarheid en efficiëntie te beoordelen.

D. Toezichtsbepalingen en verbintenissen

Er wordt gewezen dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het project en/of actie en voor de ontvangen financiële middelen volledig bij de projectpromotor ligt. Daarom wordt er reeds bij de indiening van een project gevraagd om de samenwerkingsovereenkomst te onderschrijven.